BD. 1950 . S. 35

GÖRÜNMEYEN İNKILÂP

Kudüs müdafaası 11 —

Ya ölüm, ya dirim!

Şimdi tarih yolunun, bu çatal noktasına gelmiş bulunuyoruz.. Bize bu hissi veren ve bizi olduk-ça hummalı ve telâşlı faaliyetlere sevkeden şey, almakta olduğumuz tatsız haberler ve yaklaşmakta olduğunu iyice gördüğümüz büyük fırtınadır.

Âsilerin kumandanı, son, sarih ve kat'i teklifini yapmış bulundu. İstanbuldan cevap bekliyoruz. Nazmi Bey, Emir Faysal'ın mektubunu ve buna ilişik ordu kumandanının mahrem raporunu kendi elile Enver Paşaya verdi. Vaziyet Vekiller Hey'etinde, Meb'usan Meclisinde müzakere edilip karara bağlana dursun: hâdiseler durmadan ve yıldırım sür'atile üzerimize doğru geliyor...

Melek gibi iyi huylu olan ordu kumandanında, mutadı hilâfında bir asabiyet var. O kadar ki, Bahriye Nazırı Cemal Paşa ile İstanbula gidip de vazifesi başına ve hiç tanımadığı cepheye bir türlü dönmek istemiyen Falih Rıfkı için, Harbiye Nazırı Enver Paşanın şahsına ağır bir telgraf bile çekildi. Bunda ordu kumandanı diyordu ki:

«Eğer bir türlü vazifesi başına gelmek ve cepheye gitmek istemiyen ihtiyat mülâzımı Falih Rıfkı Efendiyi kolundan tutup savaş meydanına göndermeğe zâtı devletinizin kudreti kâfi gelmiyorsa, buradan silâhlı bir müfreze gönderip onu biz vazife başına getirmeğe muktediriz.» Ayrıca Merkez Kumandanı Cevad Beye de böyle ağır bir telgraf çekildi. Fakat Falih Rıfkı Efendiyi vatan vazifesine getirmek nasip ve müyesser olmadı. Bu da gösteriyor ki sinirler, artık son haddine kadar gerilmiştir.

Tam bu sırada, bir gece yarısı Telülnemrin'de Sekizinci Kolordu Kumandanı Yasin Hilmi Bey beni telefona çağırarak şu haberi verdi:

— Size bir süvari yüzbaşısı gönderiyorum. Hemen kendisini Ordu Kumandanile görüştürünüz ve eğer uykuda iseler behemehal uyandırınız. Mühim ve müstaceldir.

Yazan:

Cevat Rifat ATİLHAN

Yakışıklı, levent endam ve cevik bir süvari yüzbaşısı, seri ve asabî adımlarla merdivenleri çıkarak odama girdi. Meşhur Trablusgarp Vali ve Kumandanı merhum Recep Paşanın oğlu olan Ekrem Beye, Paşanın henüz uykuya daldığını ve mümkünse emirlerinin bana söylenmesini rica ettim

— Yalnız Paşa hazretlerile görüşebilirim!

Dedi.

Öyle de yaptık. İki saat sonra, güneş Şeria ufuklarını yırtmış, Kudüs üzerinden etrafa yayılmağa başlamıştı. Uykusuz geçen bir sabah... Mersinli Cemal Paşa, elime bir yazı vererek dedi ki:

— Bunu bizzat şifre et. Elinle ve makine başında Enver Paşaya çek ve cevabını hemen beklediğimizi yâverlerine söyle. Bütün diğer telgraflar beklesin, yalnız bununla meşgul ol!

Şifre ettiğim telgraf şuydu:

İstanbulda Harbiye Nazırı Enver Paşa Hazretlerinin şahsına mahsus gayet mühim ve çok aceledir:

«Emir Faysal'ın mektup ve tekliflerine verilecek cevap hakkında her ân ve her dakika emri devletlerine heyecan ve ehemmiyetle intizardayım.

Şimdi cepheden aldığım mevsuk malûmata nazaran bir kumandanımızla, General Allenbi arasında bazı muhaberat cereyan etmekte olduğu anlaşılmaktadır. Yıldırım Ordular Grupu Kumandanlığı Erkânıharbiye Reisi Kâzım Paşa ile mezkûr kumandanlık Levazım Reisi Miralay Merzifonlu Ömer Lütfi Beye de bu kumandan tarafından, İngilizlerle anlaşılarak bir terki muhasama teklifinde bulunulduğu anlaşılmaktadır. Bu teklifi şiddetle reddetmiş olmasına rağmen Kâzım Paşa hakkında şahsi bir fikrim yoktur. Ömer Lûtfi Bey bence son derece temiz bir asker ve fedakâr bir vatan evlâdıdır. O da, bu fikri işitmek bile istemediğini beyan etmiştir. Emir Faysal'ın tekliflerine kat'i bir cevap veremediğimiz şu dakikada Suriye ve Garbî Arabistanda bir Hidiviyet tesisile Kavalalı Mehmed Ali Paşaya intisal etmenin vatana getireceği azim felâketleri düşünerek işe âcilen vaz'iyed buyurmalarını ve bu hususta tarafı âciziye icap eden emirlerin hemen verilmesini ehemmiyetle arz ve istirham ederim.»

Bu şifre, Harbiye Nazırını bizzat makine başına çağırarak kendisine verildi.

Ve aynı günün akşamına doğru Ordu Kumandanı Mersinli Cemal Paşa, eşraf ve mueheran ile görüşmek ve ric'at hatları gerisinde bazı emniyet tertibatı almak üzere Salt - Amman üzerinden Şama hareket etti.

Bütün demiryolunu serbest bıraktık ve sür'atle Şama yetişmek için makinist ve şimendifer memurlarına beşer, onar ve yirmişer altın bahşişler verdik. Şama ulaştıktan bir saat sonra, Salt'taki karargâh birinci şube Müdürü Said Beyden fevkalâde müstacel bir şifre aldık. Bu şifrede:

«Emir Saidin müstaceleten avdet ettiğini ve büyük İngiliz taarruzunun bir emrivaki olduğunu, Emir Faysal hazretlerine vaktinde cevap verilememiş olmasından dolayı âsilerin de Der'a istikametinde bir taarruza hazırlandıkları ve Ordu Kumandanının derakap Salt ve karargâha avdet buyurmalarının lüzumu» bildiriliyordu.

Şam dini bayram gününü yaşıyordu. Bu şifre Ordu Kumandanı üzerinde soğuk bir duş tesiri yaptı ve ağzından:

— Bilmem ki...

Sözünden başka bir şey çıkmadı. Fakat bu cümle öyle mânalı bir tarzda söylenmişti ki, son derece cesur ve metin ve soğukkanlı olan bu büyük adamın *dudak kıvrımlarında tarihimizin ve istikbalimizin bütün içyüzü ve feci âkibetleri gizli bulunuyordu.*

Mersinli Cemal Paşanın şifresinde, İngilizlerle anlaşmak ve harbı terketmek istediğinden bahsedilen kumandan, Mustafa Kemal Paşadır.

Tafsilât:

Büyük Doğu: Sayı 25 - 8 Eylül 1950.

İZÜ - İSMAİL KARA TÜRKİYE'DE DİNİ HAYAT ARŞİVİ